

mentum Eucharistiae, vel missae celebrationem pertinent, intelligendum est;

g) functiones parochiales rite obire; sed cum de his quandoque controversiae quaedam oriantur, potissimum inter parochum et confraternitates vel etiam regulares, de his attenda sunt decreta SS. Congregationum. Quae vero in parochis requirantur, superius dictum est (1).

353. Parochis proprii nominis, addendi in hac tractatione hi sunt, qui *vicarii parochiales* appellantur, sive *perpetui* sint, sive *temporarii*. Quamvis enim proprio sensu parochi non sint, imo plus vel minus in ipsa parochiali potestate deficiant, cum tamen parochorum loco sufficiantur, ea quae parochis incumbunt, in bonum animarum exercent. Hi dicuntur vicarii *in divinis*, seu in beneficiis; ut distinguantur a vicariis *in iurisdictione*, de quibus titulo insequenti dicturi sumus. De vicariis in divinis agitur, in decretalibus Greg. IX. titulo XXVIII. lib. I. qui inscribitur *De officio vicarii*. At qui in Gallia et Belgio *succursalistae* dicuntur, veri parochi sunt licet amovibles, peculiari ex disciplina invecta post concordatum anni 1801: de hac aliquid dicemus agentes de beneficiis.

SCHOLION

Cum ex lege concilii tridentini, (2) pleraque beneficia parochialia *per concursum* sint conferenda, aliquid breviter dicendum est de modo qui in eo habendo servari debet. Ad hunc pertinent:

a) *indictio concursus* per edictum episcopi, determinatis die, loco, et hora.

(1) De parochis vide Nardi, *Dei Parrochi*, Voll. 1. 2. Pesaro 1829, qui ea quae potiora habentur ex probatissimis quibusque fontibus accurate coligit et apte explanavit. Item conferri possunt, *Reclusius De re parochiali*, et *Bouix in Tract. De parocho*.

(2) Conc. trid. Sess. XXIV. c. 18. De Ref.; Pii IV. Const. *In conferendis*, 15. April. 1567.; Ben. XIV. Const. *Quum illud*, 14. Dec. 1742, et Const. *Redditiae nobis*, 9 April. 1746.; S. C. C. in Brixinorien. *Concursus*, 20 Ian. 1883.; Ben. XIV, *De Syn. Dioec.* lib. 4. cc. 7. 8.; lib. XIII. cc. 9. n. 18. 24. nn. 6. 7.

b) *Examinatores*, qui *assentiente synodo dioecesana*, debent designari, et ideo dicuntur *synodales*; licet inter unam et aliam synodus, si aliquem substituere necesse sit, id *episcopus de consensu capituli* facere possit. Tunc ita designati *prosynodales* appellantur.

c) *Forma examinis*, ad doctrinam quod attinet, quae *ex iure communi* tum *quaestiones dogmaticas* quasdam, tum *casus morales*, tum *conciunculam* de aliquo Evangelii textu complectitur, et eadem omnino esse debet pro omnibus. Notandum tamen non exinde sequi omnia haec aequo modo *ad essentiam examinis* pertinere, licet profecto concurrant ad iudicium de doctrina ferendum.

d) *Examen circa alia requisita*, uti sunt ex praescripto concilii tridentini, *aetas*, *mores*, *prudentia*, *praeclarissima merita*, *ministeria iam obita*, *quaecumque scilicet aliquem meliorem parochum in ea parochia futurum portendant*.

e) *Iudicium*, quo ex requisitis omnibus rite perpensis dignior eligitur.

f) *Ius contradicendi*, quod habent concurrentes posthabiti, *intra decem dies*; sed eius effectus non est *suspensus*, sed *devolutivus*.

Porro hae leges spectant ad beneficia habentia adnexam curam animarum, quae sunt liberae collationis, saecularia, vel iurispatronatus ecclesiastici. Nam quoad beneficia regularia vel iurispatronatus laicalis, qui praesentatur a praelato regulari vel patrono laico examini quidem subiici debet et *dignus* iudicari, at obligatio concursum indicendi non habetur.

TITULUS XVI.

De vicariis.

354. Vicarios, ut modo dictum est, hic spectamus prout ad potestatem iurisdictionis referuntur; hinc dicuntur vicarii *in iurisdictione*. Ii sunt, sede vacante *vicarius capitularis*, sede plena *vicarius generalis episcopi*, et in variis dioecesos partibus illi, qui dicuntur *vicarii foranei*. De vi-

caro capitulari, ob nexus doctrinae, dictum est superius. Superest ut hic aliquid tum de vicario generali episcopi, tum de vicariis foraneis breviter innuamus.

§. I. *De vicario generali episcopi.*

355. Ut ratio habeatur eorum, quae de vicario generali episcopi traduntur in iure ecclesiastico, pro praesenti ecclesiae disciplina, haec statuenda sunt: primo, vicariorum generalium origo; secundo, natura potestatis quae ipsis competit; tertio, eiusdem amplitudo.

I. Si simul conferantur ea quae habentur in decretalibus Gregorii IX in titulo de officio vicarii, cum iis quae eodem titulo habentur in sexto, apparet longe alia ratione, in utroque disseri de vicariis. In decretalibus enim Gregorii IX unice sermo est de vicariis *in beneficiis*, et quae ad iurisdictionem pertinent, vice episcopi propemodum exercendam, tribuuntur vel archidiacono, vel archipresbytero, ut patet ex titulis de officio archidiaconi et de officio archipresbyteri (I. 23. 24). At vero in sexto decretalium agitur de vicario in iurisdictione, seu, ut modo dicitur, de vicario generali episcopi. Hinc iure infertur, illo temporis intervallo (1233–1298) seculo XIII, hanc mutationem factam fuisse in antiquiori disciplina, ut quae archidiacono et archipresbytero committebantur, peculiari omnino modo vicario generali ad id instituto tribuerentur.

II. Ex iis quae diximus in scholio III ad calcem tituli IX (n. 11°) patet iurisdictionem vicarii generalis esse *vero et proprio sensu ordinariam*. Quod patet etiam eo quod recentes auctores qui inter notas essentiales iurisdictionis ordinariae recensent *perpetuam* eam esse debere, excogitabant iurisdictionem *quasi ordinariam* eamque alias inter vicario generali episcopi tribuendam contendunt, nimis enim absonam deprehendunt eam ut delegatam habere. At vero in scholio II (*ibi*) ostendimus hanc intermedium iurisdictionem, admitti nullatenus posse. Quare omnino discedimus hac in re ab iis quae nos ipsi tradidimus in prima huius operis editione, uti iam et de legatis agentes diximus. Cha-

racter vero omnino proprius huius officii est ut adsit communicatio identicae personae iuridicae, unde vicarius cum episcopo constituunt, ut dicitur in Iure, *unum tribunal* (*cap. 2. de Cons. in 6.*); sunt scilicet una eademque persona iuridica.

III. Ut cognoscatur, quaenam sit amplitudo potestatis iurisdictionis, quae ad vicarium generale spectat, nosse oportet quaenam facere possit, quaenam vero praestare nequeat. Iamvero,

a) generatim dici potest, vicarium generalem ea posse, quae vel ad episcopum peculiari quodam modo non reservantur, vel ab eodem pro lubito non excipiuntur. Hinc,

b) vicarius generalis ea facere nequit, quae pertinent ad potestatem ordinis episcopalium, non modo si ipse non sit episcopus, quod evidens est, sed etiam in hypothesi quod esset ordine episcopali insignitus; adhuc enim ad hoc indigeret *speciali mandato* episcopi:

c) item ea omnia facere nequit, quae episcopus facit vel *tamquam Sedis apostolicae delegatus* vel *ut talis persona*;

d) denique ea quoque vicarius facere non potest, quae requirunt speciale mandatum, adeoque semper censentur excepta. Hinc 1. *in re beneficiaria*, ea excipiuntur omnia quae sunt *liberalitatis et gratiae*, ut ex. gr. est collatio beneficii; dum ea potest, quae sunt *necessitatis et iustitiae*, ut est institutionem dare rite praesentato a patrono 2. *in re iudicaria*, quoad forum *externum* excipiuntur causae criminales et matrimoniales; quoad forum *internum*, absolvendi facultatem. 3. item nequit indulgentias concedere, confraternitates erigere, indicere synodus vel capitulum canonicorum eique praesidere, visitare dioecesim, dimissorias dare ad ordines, nisi forte episcopus diutius in longinquis regionibus moretur.

IV. Verum utut haec vera sint sedulo tamen semper attendatur, officium vicarii generalis episcopi, esse veram et propriam ecclesiasticam institutionem suffectam pro regimine ordinario particularium ecclesiarum antiquiori discipline, huic intra quosdam limites adnexam esse *antecedenter*

propriam iurisdictionem, adeoque intra eos limites officium quidem esse *commissum*, non item iurisdictionem *commissam* dici posse. Quamvis autem hi limites non sint *in individuo* determinati, adeoque ex episcopi voluntate amplior vel arctior ambitus potestatis vicariae inde exsistat, necesse tamen est ut is sit, ut episcopus et vicarius *unam iuridicam personam* efficiat, secus non vicarius habebitur sed merus delegatus, cum essentiali ex alias dictis personae iuridicae diversitate.

V. Ad requisita quod spectat vicarii generalis, praeter ea quae universim superius dicta sunt (289 seqq.), haec insuper peculiari modo postulantur: 1. aetas esse debet XXV annorum saltem incoeporum, quemadmodum statutum est pro praeficiendis ad curam animarum (291. c); 2. debet esse doctor, vel licentiatas in iure canonico aut in sacra theologia, saltem regulariter; quandoque enim Sacra Congregatio episcoporum et regularium indulxit, ut non doctorem, alias tamen idoneum, in vicarium generalem episcopus asumeret. 3. Item, regularis esse non debet, nec parochus, nec canonicus poenitentiarius vel episcopi consanguineus, vel denique oriundus e dioecesi aut in ea beneficium obtinens. Verum haec omnia potius quam *ad legem exclusionis*, ad *normam prudentiae* referenda sunt.

VI. Vicarii generalis potestas cessat tum cessante quoquomodo episcopi auctoritate, tum vicarii ipsius renunciatione aut revocatione.

§. II. *De vicariis foraneis.*

356. *Vicarii foranei* ii sunt, qui extra urbem episcopalem, in diversis dioecesos partibus sunt constituti, ad facilius tuendam, maxime in clericis, ecclesiasticam disciplinam. Eorum institutio nonnisi ex libera episcoporum voluntate repetenda est, sicuti tota eorum iurisdiction, ab ipsa pendet episcopi voluntate. Hinc non solum est *delegata*, sed, neque *generali* verum *determinata* omnino delegatione continetur, et insuper est maior vel minor pro episcopi ar-

bitrio. In praesenti disciplina vicarii foranei id potissimum muneris habent: 1. ut in mores invigilant clericorum, et si opus sit, in eos inquirant et crimen episcopo deferant; 2. ut decreta episcopalia exequutioni mandari current, in ea, quae singulis tributa est, dioeceseos parte; 3. quandoque, ut leviores quaedam causae civiles ipsis dirimendae committantur; sed cum eorum iurisdiction sit undequaque delegata, ab iis datur appellatio ad vicarium generalem vel episcopum.

In antiquiori ecclesiae disciplina, si quid est quod vicarios foraneos aliquatenus exhibeat, eo continetur ecclesiasticae iurisdictionis gradu, qui *Chorepiscopis* tribuebatur ut videre est penes auctores, qui data opera de veteri ecclesiae disciplina scripsere (1).

TITULUS XVII.

De conciliis.

357. Potestas iurisdictionis, in gradibus hactenus recentis, singillatim reperitur, quatenus ii qui tali gradu in hierarchia iurisdictionis potiuntur, maiorem vel minorem unicuique respondentem, vel ex divina vel ex ecclesiastica institutione, habent potestatem. At vero quidam etiam sunt actus iurisdictionis, qui non a singulis distributive sumptis, verum a pluribus collective spectatis ponuntur. Tales sunt qui *conciliares* dicuntur. Ad hos enim requiritur, ut vel ecclesia docens ac regens universa, vel eius pars aliqua, simul conveniat ad aliquid statuendum vel definiendum. Huc pertinent concilia, sive *oecumenica*, sive *provincialia*, sive *dioecesana*. Sicuti vero longe diversa est in his ratio coeundi, et amplitudo potestatis, ita et plane diversa est auctoritas. Ius ecclesiasticum maxime spectat ea quae ad synodum dioece-

(1) Utrum hi episcopi fuerint controvertitur, vide Phillips §. 74., ubi plures in notis allegantur auctores. Choropiscopos alicubi saltem aliquando episcopos vere fuisse potest admitti.